

Seminární úkol č. 8-11 Bak. Evropská studia

Kritika právního pozitivismu : pravidla versus principy (Hart versus Dworkin)

Úkol č. 1

Odlište, pravidla od principů: uveďte, která sdělení považujete za formulaci pravidla a která za formulaci principů a proč:

- a) „...závěť je neplatná, není-li podepsaná třemi svědky“
- b) „...neberte, co patří jinému...“
- c) „ ...nejvyšší povolená rychlost na dálnici je sto padesát km za hodinu...“
- d) „... každému, co jeho jest...“

Úkol č. 2

Anglický právní teoretik H.L. A. Hart dělá rozdíly mezi příkazy a pravidly. Pokuste se sami vysvětlit rozdíl mezi těmito formami normativity.

Úkol č. 3

Pro lepší porozumění rozdílů mezi principy a pravidly

Známý právní teoretik a filosof R. Dworkin, kritizuje Hartovo pojetí práva. Kromě právních pravidel zavádí i další standardy, a to principy. Na základě uvedené ukázky se pokuste uvést, jak jste porozuměli rozdílům, které dělá Dworkin mezi právními pravidly a principy:

- "Rozdíl mezi právními principy a právními pravidly tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají. Pravidla je třeba aplikovat metodou všechno nebo nic. Jsou-li dány skutečnosti, o nichž pravidlo hovoří, pak pravidlo buď platí, a v takovém případě je nutno akceptovat odpověď, kterou dává, nebo neplatí a pak rozhodnutí nic nepřináší." ... "Principy typu "nikdo nesmí mít prospěch z vlastního protiprávního jednání" se ani nesnaží stanovit podmínky, za nichž je třeba jej aplikovat. Stanoví spíše důvod, který určitým směrem ukazuje, žádné konkrétní rozhodnutí však nutně nevyvolává."....

- "Tento první rozdíl mezi pravidly a principy nutně vede k druhému. Principy mají jednu dimenzi, kterou pravidla nemají - dimenzi závažnosti (weight) čili důležitosti. Jakmile se principy kříží (např. politika ochrany kupců automobilů se kříží s principy smluvní svobody), pak ten, kdo musí tento konflikt rozhodnout, musí přihlédnout k relativní závažnosti každého z nich. Přirozeně nemůže jít o přesné měření a rozsudek, podle něhož je určitý princip nebo politika důležitější než jiný či jiná, bude často diskutabilní. Nicméně integrální součástí pojmu princip je, že má tuto dimenzi a že má smysl se ptát, jak důležitý či závažný ten který princip je.

Pravidla tuto dimenzi nemají. Můžeme hovořit o tom, že pravidla jsou funkcionálně důležitá nebo nedůležitá (...). V tomto smyslu může být jedno právní pravidlo důležitější než druhé, takže odporují-li si dvě pravidla navzájem, jedno v důsledku své větší váhy nahradí druhé." ....

- "Jestliže si dvě pravidla odporují, nemůže jedno z nich platit. Rozhodnutí, které z nich platí a které je třeba zrušit nebo změnit, se musí učinit s poukazem na něco, co je nad samotnými těmito pravidly. Právní řád může takové rozpory regulovat jinými pravidly, která upřednostňují pravidlo vydané vyšším orgánem, pravidlo vydané později, pravidlo speciálnější a podobně. Právní řád může také upřednostnit pravidlo, které se opírá o důležitější principy."

Viz k tomu blíže: Dworkin, R.: Když se práva berou vážně. Praha 2001, str. 45-50

Úkol č. 4.

V ISU dokumentech naleznete případ „Dominik“. Vaším úkolem je a) vysvětlit, která základní práva se zde dostávají do kolize a b) zda souhlasíte s rozhodnutí Ústavního soudu